

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ • ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ • ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2001

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

Κείμενα: Αικατερίνη Πολυμέρου - Καμπλάκη
Διευθύντρια του Κ.Ε.Ε.Λ.
Επιμέλεια: Ελένη Ψυχογιού
Ερευνήτρια του Κ.Ε.Ε.Λ.

Φωτογραφίες: Φωτογραφικό Αρχείο του Κ.Ε.Ε.Λ.

Καλλιτεχνική επιμέλεια εντύπου: Εύα Σταμάτη

ΕΠΕΛΕΚ

Φωτογραφία εξωφύλλου : Χελιδόνισμα. Στοχώρι Σερρών, 1967.

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών (Λαογραφικόν Αρχεῖον μέχρι το 1996) ιδρύθηκε το 1918 ως αυτοτελές Ίδρυμα. Σκοπός του ήταν "ή περιουλογή, διάσωσης και έκδοσις τῶν μνημείων τοῦ βίου καί τῆς γλώσσης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ". Λόγω του εθνικῆς σημασίας αντικειμένου του, το 1926 εντάχθηκε στις εποπτευόμενες ἀπό την Ακαδημία Αθηνών Υπηρεσίες.

Κιβωτός του λαϊκοῦ πολιτισμοῦ, εκφραστής της εθνικῆς συνείδησης καί της πολιτισμικῆς ταυτότητας του Ἑλληνισμοῦ καί ταυτόχρονα φορέας ἐρευνας καί βήμα θεωρητικοῦ καί μεθοδολογικοῦ προβληματισμοῦ, ἀπηχέι την πολλαπλότητα της κοινωνικῆς πραγματικότητας καί τις ἐρευνητικῆς ἰδιαιτερότητες της Ελληνικῆς Λαογραφίας.

Το ἀρχεῖο του περιλαμβάνει πλούσιο πρωτογενές ἀνέκδοτο καί ἐντυπο λαογραφικό υλικό για ὅλες τις ἐκφάνσεις του λαϊκοῦ πολιτισμοῦ ὡς προς τον πνευματικό καί υλικό βίον, το οποίο ἀρχισε να συγκεντρώνεται στα τέλη του 19ου αἰῶνα ἀλλά ἀμεσα ἢ ἔμμεσα διεισδύει σε ἀρκετό χρονικό βάθος, ὡς τα τέλη του 18ου ἢ καί παλαιότερα. Περιέχεται σε χειρόγραφες λαογραφικῆς συλλογῆς, προφορικῆς μαρτυρίης καί βιογραφίης, μουσικῆς καταγραφῆς καί ηχογραφῆσις, δίσκους, φωτογραφίης, κινηματογραφικῆς ταινίης, video, ἀτλαντες, σχέδια, καθώς καί ἰδικά βιβλία καί περιοδικά, ἑλληνικά καί ξένα.

Οι σύγχρονες ἐρευνητικῆς συγκυρίης καί ἡ προσέγγιση των επιστημονικῶν πεδίων της Λαογραφίας, της Ἐθνολογίας καί της Κοινωνικῆς Ἀνθρωπολογίας ἀναβαθμίζον σημαντικά τον επιστημονικό ρόλο του, ἐνῶ ἡ δυνατότητα αξιοποίησης καί συντήρησης του πολύτιμου καί ἀναντικατάστατου υλικοῦ του με ηλεκτρονικά μέσα καί τη βοήθεια των ευρωπαϊκῶν προγραμμάτων που πραγματοποιοῦνται την τελευταία πενταετία, ἡ μεταστέγασή του στο νεοκλασικό κτίριο το οποίο εξασφάλισε ἡ δωρεά του Ἰδρυματος Λίλιαν Βουδούρη ἐπιτρέπον σήμερα στο ΚΕΕΛ να ανταποκριθεῖ στους μόνιμους βασικούς σκοπούς του ἀλλά καί στα αἰτήματα των καιρῶν.

Ἀθήνα, Δεκέμβριος 2001

Σύντομο ιστορικό

1918

"Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον δι' ὀργανωμένης μονίμου Ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἐποπτείαν εἰδικῶν ἀνδρῶν, θὰ περισυλλέγη διασωζόν ἀπὸ τῆς ὀλονέν ἐπεκτεινομένης καταστροφῆς τὰ ἀνεκτίμητα ψυχικὰ κειμήλια τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν κληρονομίας καί, ἐπιμελούμενον τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, θὰ παρέχῃ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐπιστήμης τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς διὰ μέσου τόσων αἰώνων πάλης καὶ δουλείας καὶ ἀτελευθερώσεως πολυτρόπως δοκιμασθείσης καὶ πολυμόρφως ἀλλὰ ἄνευ διασπάσεως τῆς ἀρχικῆς ἐνότητος διαπλασθείσης ἑλληνικῆς ψυχῆς".

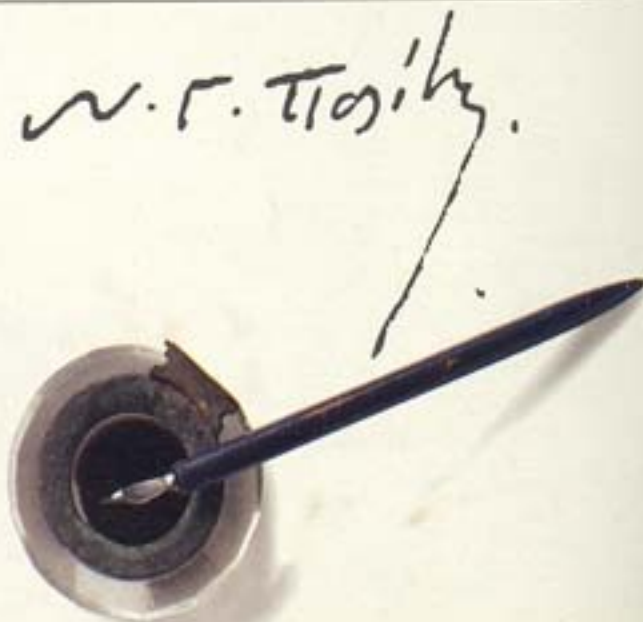
[Βουλὰ των Ἑλλήνων, Νόμος 1304 "Περὶ ἰδρύσεως Λαογραφικοῦ Ἀρχεῖου"
(Φ.Ε.Κ. Α', αρ. 85/18-4-1918)

Εμπνευστὴς καὶ ἰδρυτὴς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχεῖου υπήρξε ὁ Νικόλαος Γ. Πολίτης, καθηγητὴς τῆς ἐλληνικῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Μυθολογίας στο Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, "πατέρας" τῆς Ἐπιστήμης τῆς Λαογραφίας στὴν Ελλάδα, προσανατολισμένος πρὸς τὴ συνέχεια καὶ ἐνότητα τοῦ σύγχρονου νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ μετὰ τὸν ἀρχαῖο ἐλληνικὸ πολιτισμὸ.

Πρῶτος Διευθυντὴς τοῦ Ἀρχεῖου υπήρξε ὁ Στίλιων Κυριακίδης.

Στίλιων Κυριακίδης (1887-1964)
πρῶτος Διευθυντὴς
τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχεῖου.

Δεξιὰ : Νικόλαος Πολίτης (1852 -1921).

Ο αείμνηστος ακαδημαϊκός Γεώργιος Μέγας, Διευθυντής του Λαογραφικού Αρχείου (1936-1955) και πρώτος καθηγητής Λαογραφίας στο Παν/μιο Αθηνών.

Φωτ. του 1960. Καθιστοί από δεξιά οι συντάκτες του Κέντρου: Δ. Οικονομίδης, Δ. Λουκάτος, ο συντάκτης -μουσικολόγος Σπ. Περιστέρης και ο Στ. Ημέλλος. Ορθοί, από αριστερά οι γραφείς: Γρ. Δημητρώπουλος, Αλίκη Γιαννοπούλου, Ελευθ. Παπαδοπούλου, Ευφρ. Καλαβρουζιάτου και ο συντάκτης -μουσικολόγος Στ. Καρακάσις.

1926

Το «Λαογραφικόν Αρχείον» μαζί με την Υπηρεσία του Ιστορικού Λεξικού της Ελληνικής Γλώσσας, την Εθνική Μουσική Συλλογή (ιδρύθηκε το 1914) και άλλες υπηρεσίες υπάγεται στη δικαιοδοσία της Ακαδημίας Αθηνών, στα υπόγεια του κτιρίου της οποίας και λειτουργούσε μέχρι το 1968.

Η υπαγωγή των Αρχείων αυτών στην Ακαδημία Αθηνών είναι σύμφωνη με την απόφαση για την ίδρυση του Ανωτάτου Πνευματικού Ιδρύματος μεταξύ των σκοπών του οποίου τίθεται ως "έθνικη ανάγκη εκ τών μεγίστων, όπως φωτίξη και χειραγωγή τās δημοσίας υπηρεσίας, μελετᾶ καὶ κανονίζη τὰ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης [...] συλλέγη, σπουδάξη τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τās διαλέκτους καὶ τὸν γλωσσικὸν θησαυρὸν, τās παροιμίας, τοὺς μύθους καὶ τās παραδόσεις, τὴν δημῶδη μουσικὴν καὶ ποίησιν καὶ καθόλου τὰ τοῦ βίου καὶ τῆς λαογραφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, σφρηλατῆ νέα ὄπλα ἀσφαλείας, ἀκμῆς καὶ δόξης τοῦ Κράτους, ἐνθαρρύνη καὶ ζωογονῆ τās πνευματικὰς ἀρετὰς τοῦ ἔθνους, δημιουργῆ καὶ ἀναδεικνύη ἀκμαίαν καὶ σελαγιζουσαν τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ ἐν γένει ἐξυπηρετῆ καὶ προάγη τὰ μεγάλα ἠθικά καὶ ὑλικά συμφέροντα τοῦ τόπου".

1966

Το Λαογραφικόν Αρχείον μετονομάζεται σε «Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας» (Νόμος 4545).

1990

Με το νόμο Περί Έρευνας (1894/1990) οι Συντάκτες, δηλαδή το επιστημονικό προσωπικό του Κ. Ε. Ε. Λ., εντάσσεται με κρίσεις σε βαθμίδες Ερευνητών.

Ο αείμνηστος καθηγητής Λαογραφίας στο Παν/μιο Αθηνών Γ.Κ. Σπυριδάκης, Δ/ντής του Κ.Ε.Ε.Λ. (1956-1969).

Σκοποί

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας σύμφωνα με τον Κανονισμό του αποσκοπεί: " εἰς τὴν περισυλλογὴν πάσης τῆς λαογραφικῆς ὕλης καὶ εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς". Ειδικότερα, προσαρμοσμένο στους επιστημονικούς σκοπούς που επιδιώκουν τα ομοειδή επιστημονικά ιδρύματα και άλλων χωρών, όπως διατυπώθηκαν στο ψήφισμα (1935) του Λαογραφικού Συνεδρίου της Lund (περ. Zeitschrift für Volkskunde, Bd /6, σ. 314), το έργο του είναι:

- Να συγκεντρώνει όλα τα δημοσιευμένα κείμενα του λαϊκού πολιτισμού, να τα αποδελτιώνει και να συντάσσει βιβλιογραφία.
- Να εμπλουτίζει το αδημοσίευτο υλικό από την προφορική παράδοση με αποστολές του επιστημονικού προσωπικού (επιτόπια έρευνα, fieldwork), με προκήρυξη διαγωνισμών, με αποστολή ερωτηματολογίων σε φορείς και μεμονωμένα άτομα κ.ά.
- Να διατηρεί στο πρωτότυπο ή σε αντίγραφο τα κείμενα των Λαογραφικών Συλλογών του Κέντρου.
- Να ταξινομεί και να κατατάσσει σε ειδικά επιμέρους αρχεία τη λαογραφική ύλη που αποδελτιώνεται ώστε να είναι θεματικά προσιτή στην έρευνα.
- Να εκδίδει την Επετηρίδα του Κ.Ε.Ε.Λ. στην οποία θα δημοσιεύονται μελέτες των ερευνητών του Κέντρου, καθώς και αυτοτελή επιστημονικά δημοσιεύματα (βιβλία, χάρτες, δίσκους μουσικής, CDROM, κλπ.).

Χειρόγραφο συλλογή τραγουδιών του 1795 (αρ. αρχείου 1054). Προσκορά στον Ν.Γ. Πολίτη από τον τοπικό λαογράφο Νικόλαο Ι. Λάσκαρη (Λάστα Γορτυνίας).

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Στο Λαογραφικό Αρχείο ενσωματώθηκε το Μουσικό Τμήμα, στο οποίο έχει συγχωρευθεί από το 1927 η Εθνική Μουσική Συλλογή, ιδρυμένη το 1914 (Νόμος 432) "πρός διάσωσιν και περισυλλογήν τῶν ἀσμάτων, τῶν χορῶν καὶ τῶν μουσικῶν ὀργάνων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ".

Το 1939 απέκτησε το απαραίτητο "διά τὰς φωνοληψίας" μὴνῆμα και μόλις το 1950 απέκτησε ειδικό μουσικό «συντάκτη», παρά τις δεκαετίες απεγνωσμένες προσπάθειες του Διευθυντή του Λαογραφικού Αρχείου και μετέπειτα ακαδημαϊκού Γεωργίου Μέγα "διὰ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν καταγραφήν τῶν δημοδῶν μελωδιῶν". Ἔτσι το Κέντρο Λαογραφίας διαθέτει μουσικές καταγραφές από το 1952 και εξής.

Το αρχείο διαθέτει σήμερα μεγάλο αριθμό ταινιών και κασετών με μουσικές κυρίως καταγραφές (30.000). Το σύνολο του ηχογραφημένου υλικού αντιγράφεται σε ψηφιακή μορφή στο ειδικά διαμορφωμένο στούντιο του Κέντρου στο πλαίσιο του προγράμματος εκσυγχρονισμού, ώστε να εξασφαλισθεί από τη φθορά του χρόνου και να αξιοποιηθεί.

Με απόφαση της Ολομέλειας της Ακαδημίας κατόπιν προτάσεως της Εφορευτικής Επιτροπής του Κέντρου το εργαστήριο μουσικής ονομάστηκε «Μενέλαος Παλλάντιος».

Με το πρόγραμμα «Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός του ΚΕΕΛ», στα πλαίσια του ευρύτερου Κοινοτικού Προγράμματος Οργάνωσης Βιβλιοθηκών Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ., το Κέντρο Λαογραφίας απέκτησε τη δυνατότητα μηχανοργάνωσης της βιβλιοθήκης και των αρχείων του αποθησαυρισμένου εθνογραφικού υλικού. Η προοπτική της δημι-

Ηχογράφηση λαϊκών οργανοπαίκτων στο Κ.Ε.Ε.Λ. από τον αείμνηστο Σπ. Περιστέρη.

Το νέο μουσικό studio του Κ.Ε.Ε.Λ. Ο τεχνικός ήχου Γ. Σμυρναίος συναρμολογεί τα καινούρια μηχανήματα.

12/66 Μ.Υ - Ανατάχ. - Αισθησιακή, μελωδική, χορική, Ρεσιτάλ, 68 μέτρα
 Μέναντα 13/66, Περιοχή 280 Έχρατος

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ (ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ)

Τ.6.α.υ.
 Αριθμ. εισαγ. 18435
 Αριθμ. ταιν. 1349 όψις Α αρ. 2
 Αριθμ. χειρ. 3644 σελ. 64
 Μουσ. καταγραφή υπό Στ. Περιοχή
 Χρον. μουσ. καταγραφής Σεπτέμβρ. 1973
 Τρόπος la Τονική $\text{sol}^3 = \text{re}^3$

Τόπος προελεύσεως Ζάκυνθος
 Τόπος και χρον. ήχογρ. Ζάκυνθος, 1972
 Συλλογεύς Αγγ. Μανιτάκης
 Τραγουδ. Αγγ. Μανιτάκης, Κρήνη 2 και 72
 Όργανοι. Τάμπελο, κρουστά

A+B. Χρονική άγωγή 1 ~ 144

A=1 CT
 B=1 CT
 = 2 έτα
 κρούση

Handwritten musical score on five staves. The lyrics are: Ω-ρέ, Τέε-σα ρε, καυ-ρο'... μάι - - τυ, αι - ριέ, και τι κρη-... Ωω Τέε-σα-ρε καυ-ρο - μάι - - τυ - - ε-μι - ρι - σοι - νε, Τέε-... μά - τυ - ε - μι - ρι - σοι

1) Εξ των εντός των κρουστικών φωνημάτων
 λοι: αποσφραγίζεται η κρούση του 3ου και
 4ου σφ. ης κρουστικής και δεσφ. εν
 σφ. ρυθμ. εν τα 13/66 χρονο (7+6)
 έχουσ μελωδ. κλάση εντα σφρα
 βη εν τα κρουστική εν τα 12/66
 των σφ. εν.

2) Αι εντα κρουστική σφρα βη εν τα
 δεσφ. με εντα κρουστική εν τα
 εντα κρουστική εν τα

Παρτιτούρα απομαγνητοφωνημένου δημοτικού τραγουδιού στη σχετική καρτέλα του Κέντρου. Μουσική καταγραφή Στ. Περιοχή. Στη φωτογραφία ο ίδιος, καθώς μεταγράφει μουσικά κομμάτια απομαγνητοφωνώντας. Ορθός ο Στ. Καρακάσης.

ουργίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων και για τα δημοτικά τραγούδια, έθεσε νέους προβληματισμούς και λειτούργησε ως πρόκληση όχι μόνο για απαντήσεις σε παλιά μας ερωτήματα, αλλά, με τις δυνατότητες που παρέχουν τα σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία, για συγκεκριμένες πλέον ταξινομικές και εκδοτικές προτάσεις.

Το ΚΕΕΛ, το οποίο ως γνωστόν διαθέτει την πλουσιότερη και παλαιότερη συλλογή αποθησαυρισμένων τραγουδιών, υπήρξε ιστορικά το επιστημονικό ίδρυμα που διαδραμάτισε πρωταρχικό ρόλο στη διαμόρφωση των αντιλήψεων περί των μεθόδων συλλογής, ταξινόμησης και έκδοσης των τραγουδιών, καθώς και τη διατύπωση κάποιων θεωρητικών προβληματισμών. Η μεθοδολογική πρακτική του ώθησε και σφράγισε την έρευνα για πολλές δεκαετίες δεσμεύοντας παράλληλα σε συγκεκριμένες οπτικές το ερευνητικό βλέμμα, όπως σ' αυτό που αργότερα ονομάστηκε «κειμενοποίηση» των τραγουδιών, την αντιμετώπισή τους δηλαδή αποκλειστικά ως «μνημείων του λόγου», αποξενωμένων σχεδόν από το κοινωνικό και τελετουργικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργούν.

Έτσι η πρόσφατη προσπάθεια είχε εξαρχής δύο στόχους:

Πρώτον, την ενοποίηση λειτουργικά της βάσης δεδομένων για ν' αποδώσει στα τραγούδια το μέλος και τη κίνησή τους — αφού η επίσημη πρακτική ταξινομήσεως του ΚΕΕΛ, διατηρώντας χωριστά αρχεία, διαχώριζε τη μουσική από τον λόγο (για την κίνηση δεν υπήρχε καν πρόβλεψη) — στόχος αλλά και μέσο που σε οργανωτικό επίπεδο σήμαινε την ενοποίηση δύο μεγάλων τμημάτων, της Εθνικής Μουσικής Συλλογής¹¹ και του Αρχείου [κειμένων] Τραγουδιών και που υπαγόρευσε την ανάγκη δημιουργίας μιας ενιαίας βάσης —μουσικής, λόγου και κίνησης— με την ονομασία **Βάση Δεδομένων της Εθνικής Μουσικής Συλλογής**.

Δεύτερον την ανάδειξη μέσω της συνδυαστικής πλοήγησης στο υλικό της βάσης δεδομένων του πολυδιάστατου και πολυεπίπεδου χαρακτήρα των μουσικών φαινομένων ως συνολικών πολιτισμικών γεγονότων.

Την βάση δεδομένων του ενοποιημένου Αρχείου της Εθνικής Μουσικής Συλλογής επεξεργάστηκαν οι ερευνητές Ελένη Ψυχογιού, Μιράντα Τερζοπούλου σε συνεργασία με τους μουσικούς ερευνητές Μαρία Ανδρουλάκη και Ευστάθιο Μακρή.

11. Πρόκειται για το αρχείο μαγνητοφωνημένων μουσικών καταγραφών και των μουσικών μεταγραφών τους καθώς και τη δισκοθήκη του ΚΕΕΛ. Βλ. ενδεικτικά τα σχετικά στο ενημερωτικό φυλλάδιο: *Κέντρο Ερείνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών. Ιστορικό - Προγράμματα Ανάπτυξης-Εκσυγχρονισμού, κείμενα Δικ. Πολυμέρου - Καμπιλάκη, επιμ. Ε. Ψυχογιού, Αθήνα, 1999.*

ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΣΚΟΘΗΚΗ

Το 1966 δια νόμου (4545) συγκροτήθηκε στο Κέντρο η Εθνική Δισκοθήκη, στην οποία κατατίθενται υποχρεωτικά από τις δισκογραφικές εταιρείες δίσκοι δημοτικής και λαϊκής μουσικής. Σήμερα η δισκοθήκη διαθέτει 13.000 περίπου δίσκους βινυλίου και Compact.

Ελληνικά δημοτικά τραγούδια. Κασετίνα με τρεις δίσκους μακράς διάρκειας και ενημερωτικό φυλλάδιο. Έκδοση Κ.Ε.Ε.Α. για τα 150 χρόνια από την Επανάσταση του 1821 (εξαντλημένη· επανεκδίδεται σε CD).

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Το 1962 ιδρύθηκε από τον τότε Διευθυντή Γ. Κ. Σπυριδάκη το Τμήμα κινηματογραφικών θεμάτων του λαϊκού πολιτισμού, το οποίο στη συνέχεια ανέλαβε ο ερευνητής Γ. Ν. Αικατερινίδης. Το αρχείο διαθέτει 82 κινηματογραφικές λαογραφικών θεμάτων σε ταινίες των 16 m.m. μήκους 8.500 περίπου μέτρων. Σήμερα εμπλουτίζεται με ταινίες video.

Δισκογραφική συλλογή από τέσσερις δίσκους 45 στροφών με δημοτικά τραγούδια του γάμου. Έκδοση του Κ.Ε.Ε.Α. (εξαντλημένη· επανεκδίδεται σε CD).

Σ' ένα διάλειμμα κινηματογράφησης: προσφορά γάλακτος στο ποιμενικό πανηγύρι του 'Αι-Γιώργη. Ασή Γωνιά Χανίων, 1964.

ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Το 1939 συγκροτήθηκε Μουσειακή Συλλογή Λαογραφικών Αντικειμένων, η οποία σήμερα αριθμεί 1000 περίπου αντικείμενα. Η Συλλογή αποτελείται κυρίως από αγροτικά εργαλεία, σκεύη, ενδυμασίες, αντικείμενα κεραμικής και μουσικά όργανα. Τα αντικείμενα αυτά έχουν καταγραφεί από την αρχαιολόγο Λουίζα Καραπιδάκη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, συντηρούνται και θα εκτεθούν στο χώρο του νέου κτιρίου της οδού Ηπίτου 3, που θα στεγάσει σύντομα το Κέντρο Λαογραφίας. Παράλληλα θα κυκλοφορήσει πλήρης Κατάλογος του περιεχομένου της Συλλογής.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Το Κέντρο διαθέτει πλουσιότατο φωτογραφικό υλικό, το οποίο ανέρχεται σε αρκετές χιλιάδες φωτογραφιών ενταγμένων κατά κύριο λόγο στα χειρόγραφα των συλλογών και των ερευνητών από τις επιτόπιες έρευνές τους, καθώς και αρνητικά (φιλμς). Έχει αρχίσει η ηλεκτρονική αρχειοθέτηση από την μουσειολόγο Κλεοπάτρα Φατούρου και τοποθέτησή τους σε ειδικές φωτοθήκες με σκοπό την πλήρη ανάπτυξη του Αρχείου.

Ψωμί για τον σύντεκνο κατά τη βάπτιση. Ανώγεια Κρήτης, 1962.
Μουσειακή Συλλογή Κ.Ε.Ε.Λ., αρ. 261.

Ξύλινη χελιδόνα αγεργμού (Χελιδόνισμα). Αρνισσα Πέλλης, 1961.
Μουσειακή Συλλογή Κ.Ε.Ε.Λ., αρ. 776 Β.

Γάμος. Ο γαμπρός οδηγείται στην εκκλησία. Ανώγεια Κρήτης, 1966.

Λαζαρίνες, Αγία Ελένη Σερρών, 1965.

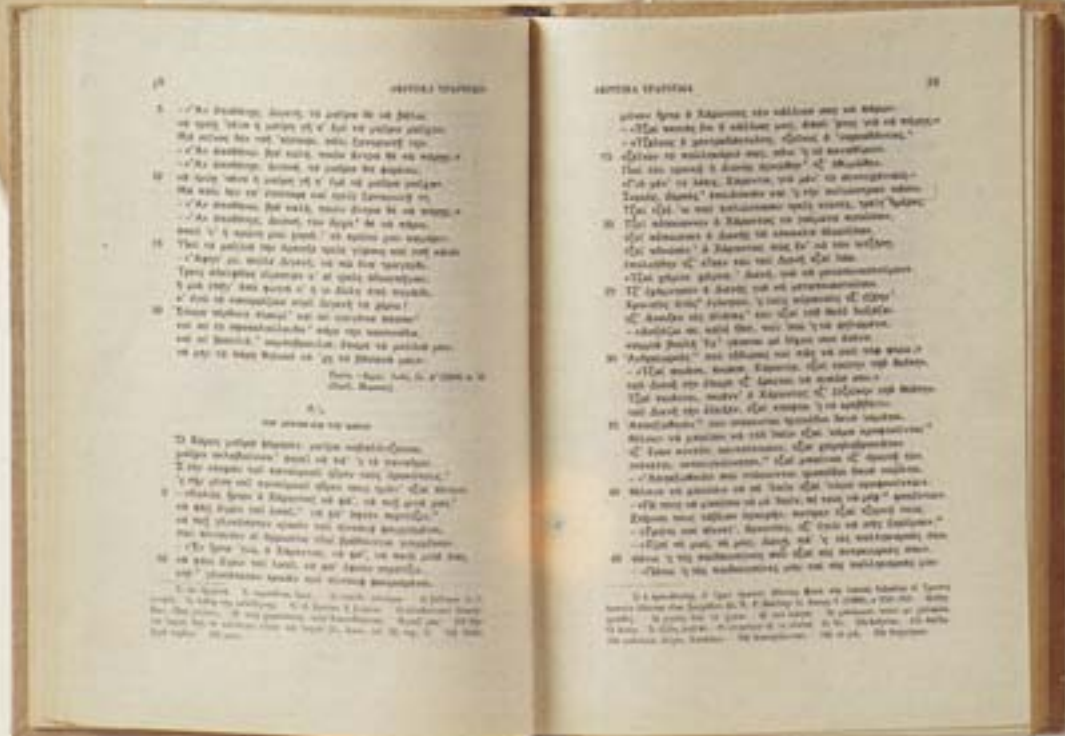
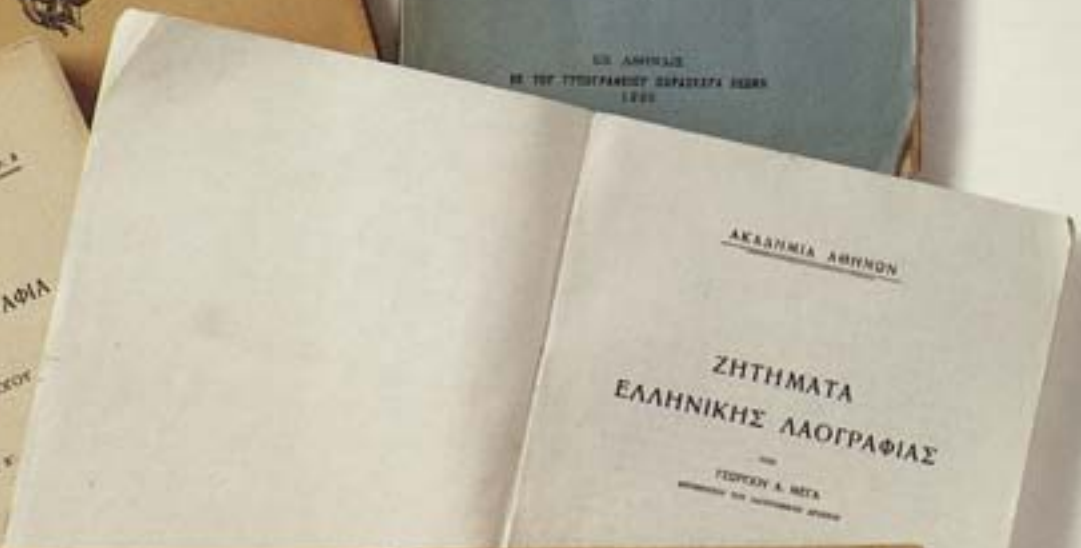

Το έργο

Στη διάρκεια ενός περίπου αιώνα, αφότου ο Ν. Γ. Πολίτης άρχισε την καταγραφή λαογραφικών φαινομένων, έχει συγκροτηθεί ο θησαυρός των χειρογράφων ο οποίος εμπλουτίζεται συνεχώς με επίσιους διαγωνισμούς συλλογής υλικού με ειδικά ερωτηματολόγια και τις τακτικές ή «επ'ευκαιρία» αποστολές των ερευνητών του Κέντρου για επιτόπια έρευνα. Με συνεντεύξεις, ηχογραφήσεις, φωτογραφήσεις, κινηματογραφήσεις, αποτυπώσεις, συμμετοχική παρατήρηση υπό αντίξοες οικονομικές και υλικοτεχνικές συνθήκες οι ολιγάριθμοι ερευνητές που πέρασαν από το Κέντρο αυτά τα χρόνια ανταποκρίθηκαν στους πολλαπλούς σκοπούς της εργασίας τους, και, χωρίς τη βοήθεια εξειδικευμένων τεχνικών, που συχνά είναι απαραίτητοι, κατέγραψαν τις κατά τόπους εκδηλώσεις του λαϊκού πολιτισμού. Οι ίδιοι αλλά και οι μόνιμοι λιγοστοί αποδελτιωτές, γραφείς, γραμματείς κλπ. καθώς και οι κατά καιρούς αποσπασμένοι από τη μέση εκπαίδευση φιλόλογοι και συμβασιούχοι συνεργάτες, αρχειοθετούν αντιγράφοντας, απομαγνητοφωνώντας, αποδελτιώνοντας και ταξινομούν το ποικίλης ύλης περιεχόμενο των αδημοσίευτων χειρογράφων των λαογραφικών συλλογών και των δημοσιευμένων μονογραφιών και μελετών που αφορούν το λαϊκό πολιτισμό.

Εκδόσεις

Με την έκδοση της Επετηρίδας, των βιβλίων και δίσκων του Κέντρου αλλά και τα ημερομηνικά δημοσιεύματα (βιβλία, άρθρα σε περιοδικά, συμμετοχές σε τοπικά και διεθνή συνέδρια) καταγράφονται οι προβληματισμοί και τα συμπεράσματα των ερευνητών από τη μελέτη των λαογραφικών φαινομένων. Ερευνητές του Κέντρου συντάσσουν και δημοσιεύουν στην Επετηρίδα του τη βιβλιογραφία της Ελληνικής Λαογραφίας από το 1800 μέχρι σήμερα, εργαλείο πολύτιμο για τη λαογραφική, εθνογραφική και ανθρωπολογική έρευνα.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

1. Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, Λαογραφικά Σύμμεικτα, τ. Α', 1920, σ. 304.
2. Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, Λαογραφικά Σύμμεικτα, τ. Β', 1921, σ. 375.
3. ΣΤΙΑΠ. Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ, Έλληνική Λαογραφία, μέρος Α', Μνημεία τοῦ Λόγιου, 1922, σ. 446.
4. ΔΗΜ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ, Αίτωλικα οικόσημα, σπειρή και τροφαί, 1925, σ. η' +145.
5. Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, Λαογραφικά Σύμμεικτα, τ. Γ', 1931, σ. 393.
6. Γ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ, Γ. Α. ΜΕΓΑ, Δ. Α. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, Έλληνικά δημοτικά τραγούδια (Εκλογή), τ. Α', 1962, α.λβ' +517. Έπανεκδοση φωτομηχανική, 2000.
7. ΣΤΙΑΠ. Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ, Έλληνική Λαογραφία, μέρος Α', Μνημεία τοῦ Λόγιου, έκδ. Β', 1965, σ. η' +433.
8. ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ - ΣΠΥΡ. Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ, Έλληνικά δημοτικά τραγούδια, τ. Γ' (μουσική έκδοση), 1968, σελ. μθ' +5 δίσκοι μουσικής. Έπανεκδοση φωτομηχανική 1999+2 δίσκοι πιστής ήχου (CD).
9. Έλληνικά Δημοτικά Τραγούδια. Μουσική Ανθολογία. Έκδομένη επί τῷ ἑορτασμῷ τῆς 150ετηρίδος ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀγώνος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας (Greek folk songs. A musical anthology. Published to celebrate the 150th anniversary of the outbreak of the struggle for Greek Independence). Μουσική ἐπιμέλεια Σ. Π. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ, Εἰσαγωγή, ὑπομνήματα Γ. Α. ΜΕΓΑ, 1972, σ. 45+3 δίσκοι μουσικής.
10. ΑΡΙΣΤ. ΠΑΣΑΔΑΙΟΥ, Ἡ λαϊκὴ Ἀρχιτεκτονικὴ τῆς Ἱμβροῦ, 1973, σ. 80+πίν. 22.
11. Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, Λαογραφικά Σύμμεικτα, τ. Β', έκδ. β', 1975, σ. ζ' +2+471.
12. Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, Λαογραφικά Σύμμεικτα, τ. Δ', 1980, σ. 618.
13. ΣΤΕΦ. Δ. ΗΜΕΛΛΟΥ - ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΠΟΛΥΜΕΡΟΥ-ΚΑΜΗΛΑΚΗ, Παράδοσιακός ὕμνος βίος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ (Ερωτηματολόγιο), 1983, σ. 423.
14. ΓΕΩΡΓ. ΕΜΜ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ, Περί τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης. Τὰ λαογραφικά, τ. Ζ', 1983, σ. ζ' +566.
15. ΑΝΝΑΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ-ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ, Β. Ερωτηματολόγια γὰ ἐπιπλά καὶ σπειρή, 1984, σ. 56.
16. ΓΕΩΡΓ. ΕΜΜ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ, Περί τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης, Λαογραφικά Σύμμεικτα, τ. ζ' (β' έκδ.), 1986, σ. 432.

Έπτηρίς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, τ. 1 (1939), 2 (1940), 3/4 (1941-42), 5/6 (1943-44), 5 (1945-49), 6 (1950-51), 7 (1952), 8 (1953-54), 9/10 (1955-57), 11/12 (1958-59), 13/14 (1960-61), 15/16 (1962-63), 17 (1964).
Έπτηρίς τοῦ Κέντρου Ἐρεῖνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας, τ. 18/19 (1965-66), 20/21 (1967-68), 22 (1969-72), 23 (1973-74), 24 (1975-76), 25 (1977-80), 26/27 (1981-86, 1993), 28 (1986-1998), 1999, 29 (1999-2000) τυπώνεται.

Ἐπανεκδίδονται:

1. Έλληνικά Δημοτικά Τραγούδια. Μουσική Ἀνθολογία. Έκδομένη ἐπί τῷ ἑορτασμῷ τῆς 150ετηρίδος ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀγώνος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας (Greek folk songs. A musical anthology. Published to celebrate the 150th anniversary of the outbreak of the struggle for Greek Independence). Μουσική ἐπιμέλεια Σπ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ, Εἰσαγωγή, ὑπομνήματα Γ. Α. ΜΕΓΑ, 1972, σ. 45+3 δίσκοι μουσικής.
2. Ἡ Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας τῶν ἐτῶν 1800-1986 σε CDROM.

Προετοιμάζονται οἱ ἐκδόσεις:

1. Έλληνικά Δημοτικά Τραγούδια (Εκλογή), τ. Β'.
2. Δημ. Σ. Λοικιάτου, Λαογραφικά Σύμμεικτα Παξῶν.
3. Γ. Κ. Σπυριδάκη, Λαογραφικά Σύμμεικτα Κιμῶλου.
4. Κατάλογος Μουσικαῆς Συλλογῆς τοῦ Κέντρου Ἐρεῖνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας.
5. Σειρά CDROM.

Βιβλιοθήκη

Από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του Λαογραφικού Αρχείου άρχισε να συγκροτείται η ειδική λαογραφική βιβλιοθήκη του Κ.Ε.Ε.Λ. Μεταπολεμικά συστηματοποιήθηκε η οργάνωσή της και εμπλουτίστηκε με βάση κυρίως τα επιστημονικά ενδιαφέροντα και τις ερευνητικές ανάγκες του Κέντρου και των ερευνητών του.

Η βιβλιοθήκη εμπλουτίζεται και ενημερώνεται συνεχώς με αγορές και δωρεές βιβλίων, περιοδικών, ανατύπων κ.ά. εντύπων, ελληνικών και ξένων.

Όπως φαίνεται και από τη θεματολογία και τον πλούτο της, πρόκειται για ειδική επιστημονική βιβλιοθήκη, η οποία είναι πρωτίστως στη διάθεση των ερευνητών του Κέντρου, αλλά και των ειδικών επιστημόνων, φοιτητών και άλλων μελετητών, Ελλήνων και ξένων, που την επισκέπτονται για τις λαογραφικές έρευνές τους.

Στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος ανάπτυξης του Κέντρου Λαογραφίας, το οποίο εντάσσεται στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Εκσυγχρονισμού Βιβλιοθηκών του Υπουργείου Παιδείας (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.), το πλούσιο και πολύτιμο υλικό της βιβλιοθήκης (υπάρχουν σπάνιες λαογραφικές κ.ά. εκδόσεις του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα) έχει εισαχθεί ήδη σε ειδικό πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή (ADVANCE) για πληρέστερη επιστημονική αξιοποίησή του και την ευκολότερη πρόσβασή του.

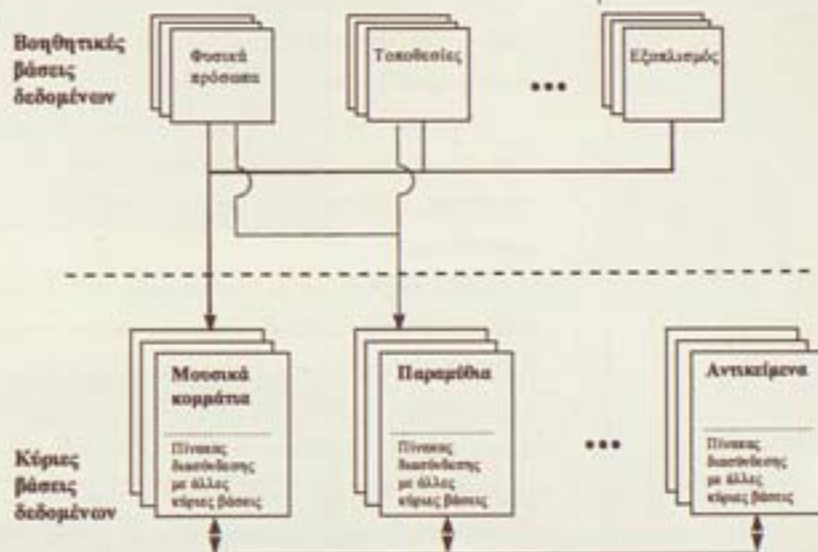
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ - ΑΡΧΕΙΟΥ (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.)

Κατά το διάστημα των 80 χρόνων λειτουργίας και δραστηριότητας του Κέντρου οι ερευνητές, ανεξάρτητα από τους ερευνητικούς τους προσανατολισμούς, έχουν συγκεντρώσει και διαφυλάξει πρωτογενές αρχειακό υλικό του παραδοσιακού πολιτισμού του λαού μας, ανυπολόγιστης επιστημονικής και εθνικής σημασίας και εξακολουθούν να παρακολουθούν και να μελετούν την εξέλιξη του πολιτισμού αυτού στο σύγχρονο γίνεσθαι. Αυτός ο ανεκτίμητος πλούτος με τον επιβλητικό όγκο και την πολυμορφία του κινδύνευε να παραμείνει απλώς αρχειακό - μουσειακό είδος, δυσπρόσιτο στο μεγαλύτερο μέρος του με τα παραδοσιακά μέσα που διέθετε ο κάθε ερευνητής. Αν προσθέσουμε και κάποια έντονη εωσστρέφεια, εν πολλοίς δικαιολογημένη, λόγω των πρωτόγονων συνθηκών πρόσβασης στο υλικό, το Κέντρο έτεινε να συγκεντρώνει υλικό χωρίς να μπορεί να το επεξεργασθεί και κυρίως να το προσφέρει σε επιστημονική μορφή στους ειδικούς αλλά και στο ευρύτερο κοινό.

Ο επιπλέον κίνδυνος καταστροφής του μουσικού αρχειακού υλικού εξαιτίας του ορατού πλέον απομαγνητισμού των ταινιών στις οποίες είναι καταγεγραμμένη η Εθνική Μουσική Συλλογή κατέστησε αναγκαία και άμεσης προτεραιότητας την αντιγραφή και αποθήκευση του υλικού αυτού με σύγχρονα ηλεκτρονικά μηχανήματα σε ψηφιακά μέσα (CD).

Η σύγχρονη τεχνολογία μπορεί να διευκολύνει καθοριστικά τους ερευνητές στη μελέτη και την αξιοποίηση του υλικού αλλά και στις εκδόσεις, παραδοσιακές και σύγχρονες.

Η ανάγκη μηχανοργάνωσης και προγραμματισμού της εργασίας του Κέντρου με μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία στον τομέα της πληροφορικής θεωρήθηκε επιτακτική και επείγουσα. Για τους λόγους αυτούς συντάχθηκε το 1995 από τη Διευθύντρια του Κ.Ε.Ε.Α. κ. Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμπλάκη πρόγραμμα για τη Μηχανοργάνωση του Αρχείου του Κέντρου. Το Πρόγραμμα υποβλήθηκε στο Υπουργείο Παιδείας, υπό την επιστημονική εποπτεία του Ακαδημαϊκού κ. Πάνου Λιγομενίδη, για χρηματοδότησή του από το Β' Πακέτο Στήριξης. Η έγκριση από την αρμόδια Επιτροπή και η εφαρμογή του έδωσε στο Κέντρο ως Αρχείο - Βιβλιοθήκη, την ευκαιρία να ανασυγκροτηθεί εκ βάθρων και στους ερευνητές τη δυνατότητα να συνεχίσουν τη διερεύνηση των θεμάτων του λαϊκού πολιτισμού με σύγχρονα μέσα.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος "Ανάπτυξης και Εκσυγχρονισμού της Βιβλιοθήκης και του Αρχείου του Κέντρου" αγοράσθηκε και λειτούργησε ο αναγκαίος τεχνικός εξοπλισμός, απαραίτητος για την εφαρμογή και ανάπτυξη ειδικού λογισμικού.

Ολοκληρώθηκε η δημιουργία των Βάσεων Δεδομένων των επιμέρους αρχείων του Κέντρου καθώς και η αναδρομική καταλογογράφηση με το σύστημα ADVANCE του έντυπου υλικού της Βιβλιοθήκης (18.000 εγγραφές) και πραγματοποιήθηκε παρουσίαση των αποτελεσμάτων του στο χώρο της Ακαδημίας Αθηνών ενώπιον εκπροσώπων του Υπουργείου Παιδείας και κοινού καθώς και επί μια εβδομάδα στο Ζάππειο στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας. Ολοκληρώθηκε επίσης η συντήρηση των αντικειμένων της Μουσειακής Συλλογής του Κέντρου.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΑΠΦΩ

Το Κέντρο συνεργάσθηκε με το Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου (Ι.Ε.Λ.) στο πλαίσιο του Προγράμματος ΣΑΠΦΩ για την παραγωγή πολυμέσων (Cdrom) για τα νησιά: Λέσβο, Πάρο, Μύκονο, Άνδρο, Σαντορίνη, με αρχαιολογικό, ιστορικό και λαογραφικό περιεχόμενο. Υπεύθυνος του Προγράμματος είναι ο Ακαδημαϊκός Κ. Πάνος Λιγομενίδης και επιστημονικά υπεύθυνη η Διευθύντρια του Κέντρου Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμπλάκη. Από την πλευρά του Κέντρου συνεργάσθηκαν οι ερευνητές Γ. Ν. Αικατερινίδης και Ελευθ. Αλεξιάκης.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΟΜΜΕΧ

Το Κέντρο συμμετέχε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας, Δράση 4.2.8. Ενίσχυση Χειροτεχνίας του Ελληνικού Οργανισμού Μικρών-Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.) με θέμα τη «Δημιουργία Ηλεκτρονικού Καταλόγου ενεργών εργαστηρίων Παραδοσιακών Τεχνών στον ελληνικό χώρο». Η συγκέντρωση υλικού για τις παραδοσιακές τεχνικές και τα χειροτεχνικά επαγγέλματα στον ελληνικό χώρο υπήρξε ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και οδήγησε στη χαρτογραφική αποτύπωση των σύγχρονων βιοτεχνιών χειροτεχνίας σε μεγάλο μέρος του ελληνικού χώρου. Επιστημονικά υπεύθυνη: Αικατ. Πολυμέρου-Καμπλάκη, Διευθύντρια του Κέντρου και συνεργάτες ο ερευνητής Παν. Καμπλάκης, η επιστ. συνεργάτρια Λουίζα Καραπιδάκη και εξωτερικοί συνεργάτες οι: Γεωργία Χαρακοπούλου, Παν. Ανδριανοπούλου, Ελένη Μπαζίνη, Βασ. Κοκκινάκη.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ RAPHAEL

Το Κέντρο Λαογραφίας πραγματοποίησε Πρόγραμμα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Προγράμματος RAPHAEL με θέμα «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΙΑΣ» στον οικισμό Καμαλιανά Ρεθύμνου, για τη δημιουργία του πρώτου Ελληνικού Μουσείου της Ελιάς, με βάση ελαιόμυλο του 17ου αιώνα της Μονής Αρκαδίου και τα γύρω κτίσματα, τα οποία συγκροτούν οικισμό (Καμαλιανά) «υψηλής πολιτιστικής αξίας» σύμφωνα με το Π.Δ. 728 /21.9. 1995. Το Κέντρο με επιστημονική υπεύθυνη την Διευθύντρια Αικ. Πολυμέρου-Καμπλάκη έχει αναλάβει το συντονισμό του έργου και την επιστημονική επιμέλεια του Μουσείου σε όλες τις φάσεις του. Από την πλευρά του Κέντρου εργάσθηκαν επιστημονικά και συντονιστικά η Λουίζα Καραπιδάκη και οι ειδικοί ερευνητές: Ν. Καραπιδάκης (Καθηγητής Ιστορίας), Ευαγγ. Μπαλιτά (Ερευνήτρια Ε.Ι.Ε.), Παν. Φάβλαρης (Καθ. Αρχαιολογίας) Παν. Καμπλάκης, (Ερευνητής του Κέντρου), Μύρων Τουπογιάννης, αρχ. Ε.Μ.Π. Στην πρόταση συμμετείχαν το Musée de l' Olivier της Nyons Γαλλίας, το πιο σημαντικό μουσείο της Ελιάς στη Γαλλία, και το Instituto de Estudios Sociales Avanzados (IESA) της Βαρκελώνης στην Ισπανία.

5. Ολοκληρώθηκε το Πρόγραμμα «0 γάμος στους μεταβατικούς ημινομάδες κτηνοτρόφους: στρατηγικές και σύμβολα», το οποίο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των χρηματοδοτήσεων της Επιτροπής Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών υπό την επιστημονική εποπτεία του Ερευνητή Ελευθ. Αλεξάκη, τη συνεργασία της Ελένης Ψυχογιού και την εξωτερική συνεργασία της Ανδρομάχης Οικονόμου, Παν. Πολίτη, Λαμρινής Ράικου, Μάρκου Κοντογούρη, Παναγ. Μπαζετάκη, Χριστίνας Μαραθού.

6. Το Κ.Ε.Ε.Λ. στην προσπάθειά του να συγκεντρώσει λαογραφικό υλικό από τον ελληνισμό όπου γης αναζήτησε μεταξύ των μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα άτομα που έχουν τη δυνατότητα να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση αυτή. Τη συγκέντρωση υλικού από τη Β. Ηπειρο έχει αναλάβει ο καθηγητής Γ. Παναγιώτου. Συμμετέχει, επίσης, με ρόλο κυρίως συμβουλευτικό και εποπτικό στο ερευνητικό πρόγραμμα «Τα Μαστοροχώρια σήμερα», στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Interreg II, σε δώδεκα χωριά της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής της Κόνιτσας και από τις δύο πλευρές των συνόρων με επιστημονική υπεύθυνη την ερευνήτρια Μιράντα Τερζοπούλου.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κωνσταντίνος Δρακάτος

ΕΠΟΠΤΗΣ: Πάνος Λιγομενίδης

ΜΕΛΗ: Χρυσάνθος Χρήστου, Παναγιώτης Τέτοης, Αγγελική Λαΐου, Παναγιώτης Βοκοτόπουλος

ΑΝ. ΜΕΛΟΣ: Βασίλειος Πετράκος

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμπλάκη

ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

Ελευθέριος Αλεξάκης, *Ερευνητής Α' βαθμίδας*

Ελένη Ψυχογιού, *Ερευνήτρια Β' βαθμίδας*

Αλίκη Παλποδήμου, *Ερευνήτρια Β' βαθμίδας*

Μιράντα Τερζοπούλου, *Ερευνήτρια Β' βαθμίδας*

Παναγιώτης Καμπλάκης, *Ερευνητής Β' βαθμίδας*

Βασιλική Φάτσι, *Ερευνήτρια Β' βαθμίδας*

Μαρία Ανδρουλάκη, *Ερευνήτρια μουσικός Γ' βαθμίδας*

Ζωή Ρωπαΐτου, *Ερευνήτρια Δ' βαθμίδας (αποσπασμένη στη Βιβλιοθήκη της Ακαδημίας)*

Ευστάθιος Μακρής, *Ερευνητής - μουσικός Δ' βαθμίδας*

ΓΡΑΦΕΙΣ: Έφη Μαυρίδου

Προσωπικό με σύμβαση (1997-2001)

Μαριλένα Παπαχριστοφόρου, *Διδάκτωρ Κοιν. Ανθρωπολογίας*

Λουίζα Καραμδάκη, *Αρχαιολόγος-(Master)*

Κλεοπάτρα Φατούρου, *Μουσειολόγος*

Αφροδίτη Σαμαρά, *Φιλολόγος-Βιβλιοθηκονόμος*

Ζωή Αναγνωστοπούλου, *Φιλολόγος-Μουσικός, μεταπτ. φοιτήτρια Λαογραφίας*

Αγγελική Σαλάπα, *Πτυχ. Αρχαιολογίας, μεταπτ. φοιτήτρια Λαογραφίας*

Ανθούλα Μπάκολη, *Πτυχ. Παιδ. Τμήματος Νηπιαγωγών*

Ελένη Αρμένη, *Γραμματέας*

Ειδικόι συνεργάτες:

Γεώργιος Παναγιώτου, *τ. Καθηγητής Λαογραφίας Παν/μίου των Τιρράνων*

Γιάννης Σμιρναΐος, *Τεχνικός ήχου*

Συνεργασίες με ομοειδή ιδρύματα

Πέραν της εσωτερικής διοικητικής και αρχαιακής οργανώσεώς του, για την ευχερέστερη και αποδοτικότερη επιστημονική αξιοποίηση του έμφυχου δυναμικού και του αρχαιακού υλικού του, το Κέντρο έχει υποχρέωση να συνεργάζεται με ομοειδή ερευνητικά - επιστημονικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ήδη από την ίδρυσή του συνεργάσθηκε στενά με την έδρα Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και οι ερευνητές του έχουν στελεχώσει τις αντίστοιχες έδρες των Πανεπιστημίων της χώρας αλλά έδρασαν και ως ιδρυτικά μέλη και Προεδρεία της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, της Ελληνικής Εταιρείας Εθνολογίας καθώς και άλλων παρεμφερών επιστημονικών Εταιρειών.

Διαθέτει υλικό καθώς και την επιστημονική εμπειρία των ερευνητών του στην υπηρεσία Ελλήνων και ξένων ερευνητών, υποψηφίων διδασκτόρων και μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και στην εκπαίδευση προπτυχιακών φοιτητών. Σήμερα εργάζεται προς την κατεύθυνση που θα του επιτρέψει σύντομα να είναι σε θέση να πραγματοποιεί εκδηλώσεις και προγράμματα από κοινού με συγγενή ιδρύματα.

Συνεργάζεται με πολιτιστικούς φορείς για την παρουσίαση εκδηλώσεων και εκθέσεων, όπως π.χ. η μεγάλη έκθεση με θέμα "Οι μεταμορφώσεις ενός βιομηχανικού τοπίου" που αναφερόταν στην οδό Πειραιώς (1-15 Δεκεμβρίου 1997).

Επίσης παρέχει πρόθυμα την επιστημονική του φροντίδα για την προώθηση αξιολογών προσπαθειών στην ελληνική περιφέρεια, όπως το "Ελληνικό Μουσείο της Ελιάς" στα Καφαλιανά Ρεθύμνου, το υπό ίδρυση "Μουσείο του Ψωμιού" στην Αρφίκλεια, Φθιώτιδας και το "Μουσείο Γεωργικών Εργαλείων και Παραδοσιακής Τεχνολογίας" στο Βελεσίτινο Μαγνησίας.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας με ομοειδή Ιδρύματα έχει προγραμματίσει:

1. Έκθεση της Συλλογής Μουσικών Οργάνων του στο Μουσείο Μπενάκη (Ιούνιος - Σεπτέμβριος 2002).
2. Έκθεση Εργαστηρίων Παραδοσιακής Τεχνολογίας στο Μουσείο Μπενάκη.
3. Έκδοση των τραγουδιών της Πελοποννήσου της Συλλογής Σωτ. Τοιάνη σε συνεργασία με το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα.
4. Ταινία μικρού μήκους, βραβευμένη από την Ολυμπιακή Επιτροπή του 2004 και το περιοδικό Αρχαιολογία με θέμα "Ελαία καλλιστέφανος".

Νέα Στέγη

Για την πλήρη αναδιοργάνωση του Κέντρου, μετά μάλιστα από την έγκριση του Προγράμματος εκσυγχρονισμού του, θεωρήθηκε απαραίτητη η μεταστέγασή του σε χώρο κατάλληλο να στεγάσει τις δραστηριότητές του, την έκθεση των αντικειμένων της Μουσειακής Συλλογής, το Στούντιο για την αντιγραφή των μουσικών κειμένων, τη συντήρησή τους και τη σωστή αξιοποίηση του χειρόγραφου πλούτου του Κέντρου.

Για τους λόγους αυτούς η Διευθύντρια του Κ.Ε.Ε.Λ. (1995) Αικατ. Πολυμέρου - Καμπλάκη εισήγαγε στην Εφορευτική Επιτροπή το θέμα της μεταστέγασης του Κέντρου. Τα μέλη της Ε.Ε. απεφάσισαν ομόφωνα να προωθήσουν στη Διοίκηση της Ακαδημίας το θέμα της εξεύρεσης κατάλληλου κτιρίου για την εγκατάστασή του.

Με συντονισμένες ενέργειες του Προέδρου της Εφορευτικής Επιτροπής Ακαδημαϊκού κ. Μ. Παλλαντίου, του επίοπτη του Κέντρου Ακαδημαϊκού κ. Παν. Λιγομενίδη, του τότε Προέδρου της Ακαδημίας κ. Γ. Πεσμαζόγλου και της Διευθύντριας, το Ίδρυμα Λιλιαν Βουδούρη με μια γενναία χορηγία εξασφάλισε νέα στέγη για το Κέντρο Λαογραφίας σε ευρύχωρο, νεοκλασικό κτίριο στην οδό Ηπίου 3.

Εσωτερικές λεπτομέρειες του κτιρίου που θα στεγάσει το Κέντρο Ερεύνες Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, στην οδό Ηπίου 3 (Πλάκα).

Οι παλαιότεροι

Στο Κ.Ε.Ε.Α. από την ίδρυσή του ως "Λαογραφικόν Αρχεῖον" το 1918, εργάστηκαν με χρονολογική σειρά, οι εξής:

Νικόλαος Πολίτης, *Ιδρυτής, Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών, Ιδρυτής της Ελλην. Λαογραφικής Εταιρείας, Εκδότης του περιοδικού "Λαογραφία"*.

Στίλπων Κυριακίδης, *Δ/ντής (1918-1926), Καθηγητής Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσ/νίκης, Πρόεδρος Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας*.

Συντάκτες - Ερευνητές:

Γεώργιος Α. Μέγας (1918-1955), *Δ/ντής, Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών, Ακαδημαϊκός*.

Ιωάννης Αποστολάκης (1918-1926).

Ξενοφών Σάρρας (1918-1926).

Ορέστης Σχινάς (1919-1923).

Γεώργιος Ν. Πολίτης (1920-1948).

Αθανάσιος Μπούτουρας (1921-1922).

Στέφανος Τραχίλης (1921-1925).

Χαρίλαος Σακελλαριάδης (1927-1929).

Μαρία Ιωαννίδου - Μπαρμπαρίγου (1928-1958).

Πέτρος Α. Φουρικής (1930-1936), *Δ/ντής*.

Διογένης Ξανάλατος (1936-1937).

Δημήτριος Σ. Λουκάτος (1938-1961), *ομ. Καθηγητής Πανεπ/μίου Ιωαννίνων, Πρόεδρος Ελλην. Λαογραφικ. Εταιρείας*.

Δημήτριος Β. Πετρόπουλος (1943-1961), *Καθηγητής Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσ/νίκης*.

Γεώργιος Κ. Σπυριδάκης (1944-1969), *Δ/ντής, Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών*.

Μιχαήλ Καλινδέρης (1945-1946).

Δημήτριος Β. Οικονομίδης (1948-1969), *Δ/ντής (1970-1971), ομ. Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών*.

Κων/νος Α. Ρωμαίος (1950-1966), *Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών, Ακαδημαϊκός*.

Στέφανος Δ. Ημελλος (1959-1983), *Δ/ντής (1973-1983), Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών*.

Άγγελος Δευτεραίος, (1963-1998).

Άννα Παπαρχαήλ - Κουτρούμπα, (1963-1999) *Δ/ντρια (1985-1993)*.

Γεώργιος Αικατερινίδης, (1964-2001).

Μουσικοί συντάκτες:

Επιρίδων Δ. Περιστέρης (1951-1973), *Πρωτοφάλης Ιερός Μητροπόλεως Αθηνών*.

Επιρίδων Σκιαδαρέσης (1950-1953).

Σταύρος Καρακάσης (1959-1969).

Γεώργιος Α. Αραργιαννάκης (1969-1983), *Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών*.

Επιστημονικοί συνεργάτες - ταξινόμοι:

Δημήτριος Αποστολίδης (1918-1925).

Δημήτριος Λουκόπουλος (1926-1935).

Γεωργία Ταρσούλη (1937-1946).

Μαρία Λιουδάκη (1937-1940).

Μενέλαος Τουρτόγλου (1945-1948), *Διευθυντής ΚΙΕΑ, ομ. Καθηγητής Δημοκρ. Παν/μίου Θράκης*.

Γραφείς:

Έρον Δούνια, Σταυρούλα Μαρκέτου, Βίκτωρ Κρητικός, Παναγιώτης Καμαρινέας, Γρηγόριος Δημητρόπουλος, Ελευθερία Παπαδοπούλου, Ευφροσύνη Καλαβρουζιώτου, Αλίκη Γιαννοπούλου, Σταυρούλα Μαργαρίτη.

ΤΟ ΕΝΤΥΠΙΟ ΑΥΤΟ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ 1.000
ΑΝΤΙΤΥΠΙΑ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΑΒΟΡΙΟ 170 GR ΣΤΟ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΕΜΜ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ.
ΤΑ ΦΙΑΜ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥΣ
ΑΝΕΛΑΒΕ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ COLOR PRO .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

Λεωφ. Συγγρού 129 και Β. Δίπλα 1
117 - 45 Αθήνα

Τηλ.: 93 44 811 - 93 70 030 Fax: 93 70 030

e-mail: keel@academyofathens.gr

<http://www.academyofathens.gr>

Από το 2002, Ηπίτου 3λ - Πλάκα

*Οπισθόφυλλο: Αρχιτεκτονικό σχέδιο της πρόσοψης του κτιρίου που θα στεγάσει
το Κέντρο Ερεύνες Ελληνικής Λογογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών,
στην οδό Ηπίτου 3, Πλάκα, Αθήνα.*